

DE

# Nijdamstra

TYNCE

MAANDBLAD

VOOR DE GESLACHTEN NIJDAM,  
NIEUWDM, VLEER en WYNIA.

ORGAAN VAN DE FAMILIEVERENIGING NIJDAMSTRA.

Voorzitter: T. Nijdam, Coornhertstraat 12, Leeuwarden. Secretaresse: Mevr. M.H. Nijdam-Nijholt, Robert Kochstraat 21, Leeuwarden.

Penningsmeester: C. van der Schoot Azn., Leeuwarderweg 63, Sneek. Girorekening 3 0 6 9 3 t.n.v. de heer C.v.d.Schoot Azn.

Bibliothecaris: J.A. Nijdam, Linnaeusstraat 129, Den-Haag.

Redactie N.T.: W.Tsj. Vleer, "de Swanneblom", de Kaag, post Abbenes. Administratie N.T.: H.J. Kaptein, 2e Beukenlaan 6, Apeldoorn.

Contributie lidmaatschap: f. 0.50 per half jaar. Abonnement Nijdamstra Tynce: f. 3.- per half jaar.

oo

## de Nijdam's van Dronrijp. door W.Tsj.Vleer.

NA MOEBILIJKE ONDERZOEKINGEN EN TOEVALLIGE VONDSTEN, DOOR EEN DUPLICHAAT-TROUWBOEK  
IN DEN-HAAG HET AFSTAMMINGSRAADSEL OPGELOST.

Er zijn "sneupers" in Friesland die menen dat Den-Haag of de rest van Nederland niet van belang is voor de Friese genealogie. Ik was ook een tijd lang deze mening toegedaan, doch zou een ieder willen aanraden voorzichtig te zijn, want daar in Holland is soms wel iets te vinden wat men in Friesland niet vinden kan.

Was n.l. het Centraal Bureau voor Genealogie te Den-Haag niet in het bezit geweest van een collectie afschriften van Doop- en Trouwboeken uit Friesland, nimmer zou het Dronrijpster raadsel, waarover ik vorig jaar nog schreef als van een niet te ontwarren knoop, opgelost zijn. Het typische is nl., dat de trouwboeken van de plaatsen, waarvan de afschriften gemaakt zijn, zelf niet op het Rijksarchief te Leeuwarden berusten en merendeels ook niet ter plaatse bij de kerk. Wanneer het toevallig nu gaat om gegevens uit een dergelijk trouwboek, dan komt men in Friesland niet verder, maar in Den-Haag wel. Misschien was het een uitzonderlijk geval dat juist twee plaatsen, waarvan in Leeuwarden de boeken niet aanwezig waren, t.w. Dronrijp en Welsrijp, de oplossing moesten brengen.

Voor de leden van de Dronrijpster familie

zal dit een heugelijke tijding zijn, want vorig jaar hadden we deze familie, waaronder een paar zeer trouwe leden van onze vereniging, eigenlijk moeten afschrijven, daar we geen enkel verband konden ontdekken tussen de bekende stamvader in Dronrijp en de Nijdam's van Grouw.

De familieleden bezaten zelf een stamboom tot 1772. Daarvoor was er in Dronrijp niets te vinden. In deze omstandigheden was ik gedwongen het oud-rechterlijk archief van Menaldumedeel door te nemen, wat ongeveer drie dagen werk was. Dit leverde niets op. Toen werden de doop- en trouwboeken van alle omliggende dorpen geraadpleegd. Dat leverde ook niets op dan alleen een aanwijzing in Oosterlittens. Daar trouwden omstreeks 1770 een Antje en een Jetske Heerkes, komende uit Kommerzijl in Groningen. Deze twee namen deden vermoeden dat het zusters van de stamvader Pieter Heerkes waren, daar onder de kinderen van hem deze namen weer voorkwamen. Kommerzijl, Gripskerk en omliggende plaatsen werden afgezocht, doch tot ong. 1670 stond wel vast dat het voorgeslacht van deze dames niets met de Nijdam's van Grouw te maken had.

Maar we gingen verder zoeken, nl. in vrouwelijke lijn. Daar kwamen we bij een Johannes Wybes en in een boedelscheiding, die na zijn dood gemaakt werd, waren twee zilveren lepels vermeld met de initialen van B.I. Mogelijk betekende dit Bote Idzes. Het verdere zoeken in deze richting bracht geen resultaat.

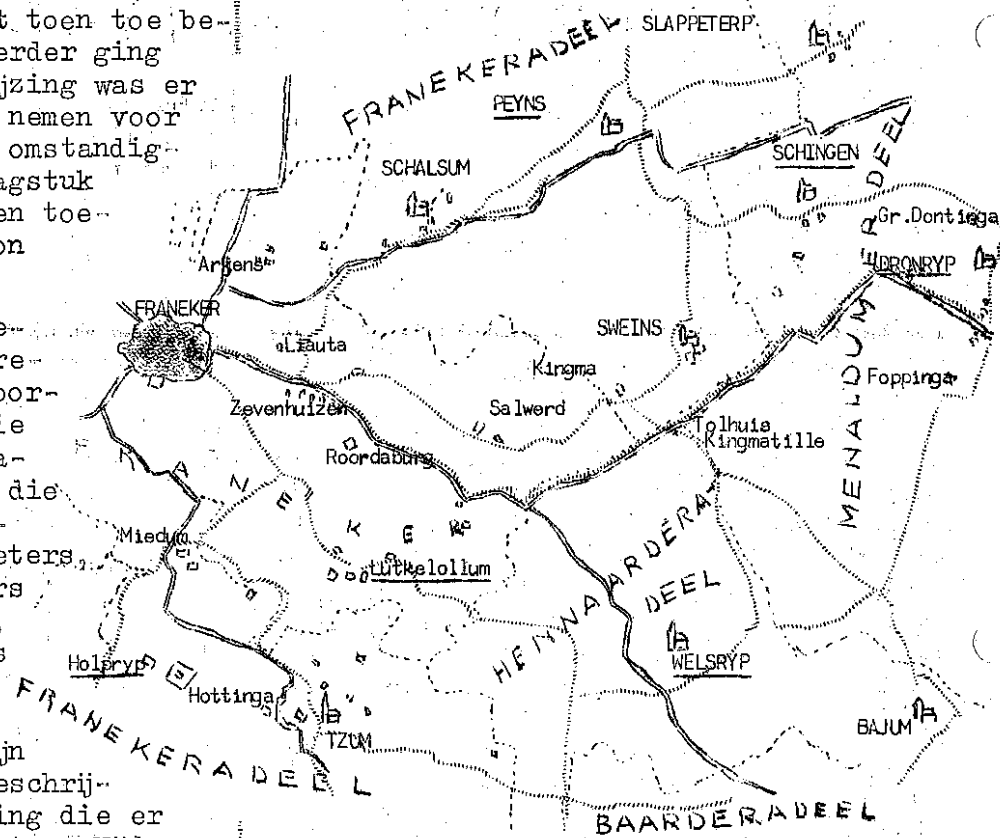
Dit bleef zo, totdat in het Mededelingenblad van het Centraal Bureau voor Genealogie mijn aandacht gevestigd werd op het feit dat een afschrift van de niet meer aanwezige trouwboeken van Dronrijp aanwezig was in de collectie van genoemd bureau. Bij het raadplegen hiervan gelukte het mij één generatie verder te komen en de vader en moeder van de tot toen bekende stamvader te vinden. Verder ging het niet en geen enkele aanwijzing was er die men als uitgangspunt kon nemen voor verder onderzoek. Onder deze omstandigheden schreef ik dat dit vraagstuk onoplosbaar was en slechts een toevallige vondst opheldering kon brengen.

Die opheldering kwam reeds zeven maanden na dat dit geschreven werd. Zoekende naar de voorouders van de Franeker familie in het weesboek van Franekeradeel, werd een acte gevonden die betrekking had op een boedelscheiding tussen Cornelis Pieters, Bote Pieters en Pieter Pieters Nijdam, allen wonende te Tzum, erfgenamen van Pieter Pieters Nijdam en Sytske Cornelis, huislieden op Holpryp onder Tzum. In deze acte was tot mijn niet geringe verbazing een beschrijving aanwezig van een scheiding die er gemaakt was tussen Pieter Pieters Nijdam, boer te Lutkelollum en Pieter Herkes, wonende op de Schingen, resp. zoon en kleinzoon van Pieter Pieters en Ydtie Herkes, destijds wonende te Lutkelollum. En hiermede was de grootvader van Heerke Pieters Nijdam uit Dronrijp gevonden.

Sytske Cornelis kwam van Welsrijp en een zuster daarvan, Poike Cornelis, was met

Lieuwe Ydes Nijdam van de Midlumer-tak getrouwd. Daar dit wel heel toevallig was, gaf het mij aanleiding te veronderstellen, dat deze Sytske Cornelis en Poike Cornelis de Nijdam's waren en de naam van moederszijde was gekomen. Toen ik bovendien nog ontdekte dat Antje Cornelis, een derde zuster, met Herke Pieters, een zoon van Pieter Pieters en Ydt Herkes, getrouwd was. Doch het Trouwboek van Welsrijp in Leeuwarden leverde verder niets meer op.

Verder zoeken was alleen mogelijk in Den Haag en daar werd gevonden dat de eerste veronderstelling onjuist moest zijn. De drie gezusters beken nl. kinderen te



fragment van een kaart uit 1700.

zijn van Cornelis Minx en Geertje Botes, gehuwd 3.7.1692. Beiden waren onmogelijk in de Nijdam-stamboom onder te brengen.

(wordt vervolgd)

BRIEF UIT CANADA van

Mrs. Hartstra-Jansma.

Tot mijn verwondering en spijt heb ik gelezen dat mijn laatste brief bij sommige lezers nog al wat kritiek heeft opgewekt en helemaal verkeerd begrepen is. Dat spijt mij. Ik vind dat we zo het belang van de "Tyngje" niet dienen. Ik zal dan ook trachten nog neutraler te zijn. En ik wijk er nog eens op, dat ik schrijf wat ik hoor en zie, niet wat ik er over denk. Of hetgeen ik hoor en zie ook goed is weet ik niet. Maar omdat het anders is hoeft het nog niet slechter te zijn. En al wat ik meende te zeggen is, dat ik er nooit over nagedacht had dat volgens de natuurwet Jezus bruin moet zijn geweest. Maar dat alle mensen, die in de warme zuidelijke landen geboren zijn, veel bruiner zijn dan die der koude noordelijke landen, weten we toch allen wel. Ik maakte één fout, schreef rassonderscheid wat rassenhaat moest zijn. Dat die rassenhaat algemeen veroordeeld wordt, zegt mij ook niet zo veel. Ik heb mensen gezien die rassenhaat sterk vooroordeelden, maar die er evenwel niet aan denken om de hand van de negerconductor aan te nemen bij het in- of uitstappen van de trein.

Om verdere kritiek te ontkomen, heb ik mijn brief met een verhaal over Paasviering en over de dienst met dopen en bevestigen van nieuwe leden der kerk maar verscheurd en ga u wat van de eerste lente werkzaamheden vertellen. It was begin Maart dat plotseling de sneeuw begon te smelten en dat is het teken om te beginnen te suikeren. De mannen maken het suikerhuis in orde en gaan met de slee vol kleine emmertjes het bos in. Dan wordt in elke gezonde Maple boom een gaatje geboord op 1 M. hoogte, er wordt een klein kraantje in geslagen en een emmertje er onder gehangen. Als de nachten koud en de dagen zonnig zijn stijgt het sap uit de wortels omhoog, ondrupt in 't emmertje. De volgende dag komt de slee er weer bij langs met een tank van 800-1000 L. De emmertjes worden hier in geledigd en dan gaat het naar 't suikerhuis, waar al een groot vuur brandt onder een 2 M. lange en 1 M. brede platte kookbak. Hier wordt sap in gekookt tot het dik begint te worden. Dit is een heel secuur werkje. De stroop moet helder zijn maar niet te dun. Kookt het even te lang, dan wordt het te donker en heb je kans dat het te dik wordt en soms wordt het suiker. Dat is niet de bedoeling. De stroop gaat in grote vaten weg en is tamelijk duur. Het is erg zoet en frisser van smaak dan onze keukenstroop en wordt veel bij het brood of over pannekoken gegeten. Na drie weken mooi lenteweer zaten we in eens weer in de winter en toen was het gebeurd met suikeren. Regen en nog eens regen. Dachten we eerst een vroeg voorjaar te krijgen, nu is het weer koud en veel te nat. Het weerbericht beloofde ons van morgen nog een sneeuwstorm. Vorige week hebben onze burens links hun 50 jarige echtvereniging gevierd. Die burens, farmers, zijn nog ras-echte Indianen, die voor twee jaar nog eens hier op een feest echte Indianen-dansen te zien gegeven hebben. De vrouw voorspelt graag de toekomst. Ik moet er eens heen en vragen of ik nog eens een

Nijdamstra-dag in Friesland zal mee maken. Het was een groot feest in de Town-hal. Iedereen was uitgenodigd voor een speenvarken-dinner, maar daar zijn de Canadezen niet zo op gesteld. 's Avonds was er dansen, met rijke lunch. Heb ik al eens verteld dat hier eigenlijk nooit een vergadering of bijeenkomst is zonder lunch?

We hebben hier een vereniging, de Farmers-vereniging, die in de winter elke avond bijeen komt. Toen ik eens een farmer vroeg, waarom hij lid was, zei hij, alleen om de ziekte-verzekering die er aan verbonden is. "Waarom gaat U dan zo trouw naar de meetings?" vroeg ik. "Wel, voor de lunch!" was het antwoord. Farm belang is er niet bij. De boeren voelen hier niets voor organisatie. En dat in een land als Canada!

FOEKE DOUWES WYNIA KREEG BIJ ZIJN GEBORTE EEN ZILVEREN LEPTEL VAN HET SCHOOLBESTUUR.

Dat een pasgeborene een geboortelepeltje van de familie krijgt, was in Friesland algemeen gebruik. Dat een baby een geboortelepeltje van het plaatselijk schoolbestuur kreeg, hadden we nog niet eerder vernomen. Toch is dit gebeurd in het jaar 1942 te Lollum. Wat was het motief hiertoe? Het feit dat de grootvader van de jonggeborene, die de zelfde naam droeg, de school gesticht had. Foeke Douwes Wynia stichtte op 24.8.1875 de Chr. School te Lollum en op 15.6.1942 werd de kleine Foeke Douwes geboren. Dat was in een tijd dat men niet wist wat men de kleine moest geven, zodat dit cadeau wel bijzonder op prijs werd gesteld en de moeder van Foeke, ons lid Mevr. E. Wynia-de Boer, "Sminia-State" te Waaxens, aanleiding gaf het volgende gedichtje te maken:

By de berte fan lytse Foeke  
Stiene wy alhiel forbûke,  
Sa'n bliken fan meilibbendheit  
Dy't ús dermei foreaeren hat  
Kin dit hjir nou mar rûke  
Yn "dizze tiid" in skoane klank,  
We siz' ek ús bertelike tank.

Mar't Lollumer Skoalbestjûr  
Kamt wol 'n ekstra plomke ta  
Foar 't kostelik presintsje  
Dat wy foar him krigen ha.  
Hja gean in sauntich jier tobek  
Do wie dy eelde namme 'r ek  
Dy't boppeneande skoalle stifte  
De nammen: Foeke Douwes Wynia  
Ncu lytse boer fan "Sminia"

Waaxsens (Hin.), Haeimoanne 1942.

Voor het beoefenen van genealogie heeft men geen geleerde te zijn. Liefde voor eigen bloed en volk is alloszins voldoende.

FAMILIEBERICHTEN.

MUTATIES.

Mei blydskip dogge wy tyngte fan 'e ber-  
te fan ús famke en suske

AUKJE TRYNTSJE

T.Ligthart-Vleer  
G.P.Ligthart  
en Auke.

Dearsum 65.  
24e fan Gersmoanne 1953.

Troud:

A.VLEER en  
G. HAARSMA

Langwar, 25 April 1953.  
Iennichste kennisjowing.

Snein 3 Maeije hoopje ús leave heit  
en mem

ERRIT K.VLEER en  
SIEPSKE D.FOPMA

de dei to bitinken, dat hja 25 jier  
lyn boaske binne.  
Easterlittens,  
Iste fan 'e Blommemoanne  
Klaas Vleer en Ijtje Vleer.

Snein 3 Maeije binne 25 jier troud

ERRIT VLEER en  
SIEPSKE VLEER-FOPMA

Ek sil it dan 25 jier lyn wêze dat  
Errit op Wieuwens wurksom west hat.  
Easterlittens,

Fam. J.A. Sijperda.  
Fam. J.P. Bruinsma.

Op Zondag 10 Mei a.s. hopen onze ge-  
liefde ouders en grootouders

M.P.WIENIA en  
B.WIENIA-DE JONG

hun 35-jarige echtvereniging te geden-  
ken.

Hun dankbare kinderen, behuwd- en  
kleinkinderen.

Follega 43, Mei 1953.

UIT HET TROUWBOEK VAN SNEEK 1788:

Getrouwd: 15 Mei 1788:

Jan Heeree Bontekoe  
en

Janke Cornelis Koehoorn.

NIEUWE LEDEN.

418. H.Wynia, C 23, Emmen, DALFSEN.

419. S.L.Wynia, C 23, Emmen, DALFSEN.

ADRESWIJZIGINGEN:

228. J.K.Nijdam, Soerabaja wordt: 7 Asimon-Lane (Barker-Road)  
SINGAPORE

2. P.H.Nijdam, Gorkum, wordt: Vlietlaan 64, GORKUM.

294. G.Nijdam, Groningen, wordt: Semarangstraat 45b, GRONINGEN.

242. Th.Nijdam, Amsterdam, wordt: Jac.Catskade 21 I, AMSTERDAM.

204. Mevr. J.de Vries-Nijdam, Hoorn, wordt: Nieuwendam 31, HOORN.

132. Mej. Tj.Nijdam, Amsterdam wordt: Mevr. Tj.Snippe-Nijdam,  
Gedempte Puiten 11, MAKKUM (Fr.)

339. Mej. J.O.H.Kaptein, Amsterdam, wordt: Alg.Ziekenhuis,  
Telinkstraat; WINTERSWIJK.

380. Mevr. J.Jilderda-Efdee, Leeuwarden, wordt: Noordvliet 235,  
LEEWARDEN.

29 en 63. H.Tj.Nijdam en Mevr. Nijdam-van Linde, Espal, wordt:  
Ettenlandweg 6, MARKNESSE.

oo

MEDEDELINGEN.

FIETSVLAGGETJES.

Voor de aanschaffing van fietsvlaggetjes blijkt geen voldoende  
belangstelling te bestaan. Slechts 8 bestellingen kwamen bin-  
nen. Onder deze omstandigheden kan het bestuur niet overgaan  
om een aantal te bestellen.

DE VERGADERINGEN IN HOLLAND.

Het was niet mogelijk om op korte termijn te Amsterdam en Den-  
Haag geschikte zaaltjes te krijgen voor de bijeenkomsten. Daar  
de maand Mei en de eerstvolgende zomermaanden ongeschikt zijn  
om te vergaderen, zijn deze familieavonden uitgesteld tot  
September.

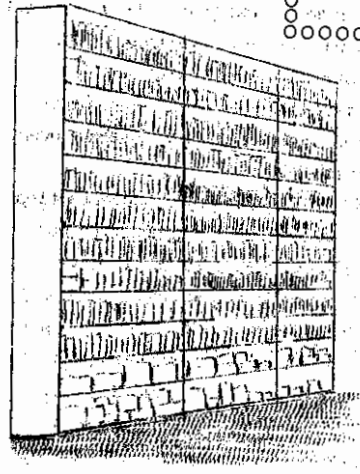
FOTO'S VAN DE WYNIA-DAG.

Het bestuur beschikt over enige foto's die tijdens de Wynia-dag  
zijn genomen. Een hiervan publiceren wij in dit nummer. De andere  
foto's zijn meest kiekjes uit de zaal. Deze foto's liggen ter  
inzage bij de voorzitter. De prijs hiervan is: briefkaartformaat  
f.0.85. formaat 13 x 18 f.1.50.

ONZE BIBLIOTHEEK.

Tot Bibliotheecaris van onze vereniging is benoemd de heer  
J.A.Nijdam, Linnaeusstraat 129, Den-Haag. In dit nummer wordt  
door de heer Nijdam een uiteenzetting gegeven, hoe hij zich de  
opbouw van de bibliotheek gedacht had. De heer Nijdam is reeds  
eerder als bibliotheecaris werkzaam geweest, zodat wij val ver-  
trouwen de toekomst van onze bibliotheek tegemoet zien. Wij  
vragen dan ook van onze leden om de bibliotheecaris alle mogelijke  
medewerking te willen verlenen (en danken ons familielid voor  
de bereidwilligheid om deze taak te aanvaarden.

DE NIJDAMSTRA - BIBLIOTHEEK.



In één van onze vorige nummers werd aangekondigd, dat er een behoefte bestond aan een bibliotheek voor onze Vereniging. Welnu, de bibliothecaris is er al, maar ..... zonder werk.

Men kan hem vergelijken met een vrachtrijder zonder auto, terwijl er bergen werk op hem ligt te wachten. Hij zal alles doen om een auto te vinden. Als hij geen geld heeft om er één te kopen, dan zal hij er één huren of lenen; maar een auto komt er!

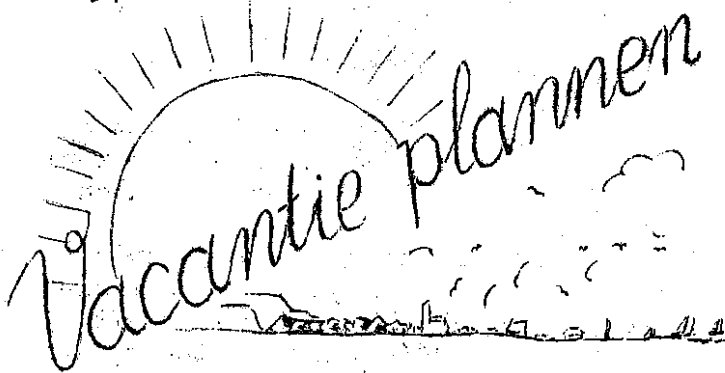
De bibliothecaris is ook zó'n vrachtrijder zonder auto. Grootse plannen zijn er, maar er kan maar zo geen bibliotheek uit de grond gestampt worden. Daar is de medewerking voor nodig van een ieder, die meeleeft met de Vereniging.

Een ieder kent wel de spreuk: Het is beter te geven dan te ontvangen. Een bibliotheek echter heeft beide categorieën leden nodig. Gevende leden: dat zijn zij, die dit doen in het besef, dat zij daarmee hun andere familieleden een grote dienst bewijzen en ontvangende leden: dat zijn zij, die van de geboden gelegenheid gebruik kunnen, ja zelfs moeten maken. Als al onze familieleden eens of meermalen tot beide categorieën zullen hebben behoord, dan heeft de bibliotheek reeds ruimschoots aan zijn doel beantwoord.

Maar nu dan onze plannen!

1. Allereerst hebben wij voor de opbouw van onze bibliotheek boekwerken of tijdschriften nodig, die betrekking hebben op ons werk en doel. Zijn er leden, die deze kunnen missen voor onze Vereniging? Het behoeven beslist geen nieuwe te zijn, terwijl de portokosten voor verzending natuurlijk door ons vergoed worden.
2. Daarnaast hebben wij zeer veel oude jaargangen van onze "Nijdamstra-Tynge" nodig. Ik weet, dat er vele leden zijn, die hun oude nummers hebben opgespaard, maar die ze gemakkelijk, bv. een halfjaar zouden kunnen missen. Nu is mijn plan om een soort uitwisselingsstelsel te vormen. De leden, die oude jaargangen hebben, lenen deze gedurende een halfjaar uit aan de bibliotheek. Deze kunnen als drukwerk verzonden worden

- naar mijn adres, waarbij de kosten natuurlijk vergoed worden. Voor deze goede gevers (sters) heb ik nog een aardige verrassing in petto. Voor de leden, die belang stellen in de oude jaargangen of event. losse nummers, en dit zullen wel de meeste leden zijn, die niet vanaf de begindatum abonné zijn geweest, volgen hier enkele algemene bepalingen:
- a. De vergoeding voor één jaargang (1949, 50-51-52) bedraagt f.0.60; losse nummers f.0.10.
  - b. De aanvragen dienen uitsluitend schriftelijk te geschieden.
  - c. Bij deze aanvraag gelijktijdig de verschuldigde kosten in postzegels insluiten.
  - d. De leestijd is hoogstens 4 weken.
  - e. De vrachtkosten voor terugzending der nummers naar mijn adres, zijn voor rekening van de aanvrager.
  - f. Verlies of beschadiging kost f.0.50 per nummer.
  - g. Bij overschrijding van de leestermijn bedraagt de boete f.0.10 per nummer per week.
3. Zo dit waren dan even enkele technische details om alles goed te laten verlopen. U leest ze nog maar eens goed over. Wat gebeurt er nu met al dat geld, zult U vragen. De bedoeling is een boekenfonds te vormen om daaruit boekwerken aan te schaffen ten nutte van de bibliotheek en daarmee dus ook voor een ieder, die er
- (vervolg pag.54)



TOT ONZE GROTE SPLIJT MOESTEN WIJ CONSTATEREN DAT DE BELANGSTELLING VOOR DE VACANTIE-PLANNEN ZEER GERING WAS. SLECHTS EEN BRIEF MOCHT ONTVANGEN WORDEN. DIT MOET ANDERS WORDEN!

Mévr.R.van Florestein-Wynia schreef ons:

Het was een prachtig plan om in de Tyngse vacanteuitwisseling te organiseren, en ik wil U dan even opgeven, voor m'n dochter en zoon. Mijn dochter is 19 jaar en wil graag een meisje van haar leeftijd bij ons hebben. Ook zo van 18-20 jaar, gaarne boeren of flinke middenstand. Het meisje dat U voor ons weet kan op 10 Juli komen. We zullen ze afhalen met onze auto. Het is hier mooi en vlak bij de Grebboberg. Laat ze vooral de fiets vooruit sturen of op de fiets komen. Ze kan dan wel tot de 19e of 20ste Juli blijven. Mijn dochter wil dan graag een weekje naar Friesland. Misschien kunt U ons een adres sturen dan kunnen ze reeds gaan corresponderen, dat is wel zo aardig.

Dan heb ik nog een jongen van 12 jaar, die wil ook graag een vriend te logeren hebben. Misschien is er iemand voor hem. U kunt een jongen van ong. de zelfde leeftijd sturen. Ook die halen wij af en brengen we weer weg. Ook wil mijn jongen gaarne naar Friesland en daaron is die uitwisseling zo mooi. Het kost niets dan een beetje reisgeld en de kinderen genieten er zo van. Van beide kanten kan het een prettige vakantie worden. Ik sluit enige postzegels in voor eventuele correspondentie. U bij voorbaat dankend,

met vriendelijke groeten. Fam.R.van Florestein-Wynia,  
Doistraat 6. Hotel-Pension "de Witte Zwaan"  
annex bakkerij. Echteld bij Tiel.  
Tel. K 3444-225.

HEINS  
 UURWERKEN - GOUD EN ZILVER - OPTIEK  
 Voorstreek 45 - Tel. 4381 - Leeuwarden.  
 VERLEENT AAN DE LEDEN VAN NIJDAMSTRA  
 BIJ AANKOOP EN REPARATIES  
 10 % KORTING.

ZAKENLIEDEN, WAAR BLIJFT UW  
 ADVERTENTIE ?  
 SUCCES IS VERZEKERD ! REEDS TIENTALLEN  
 FAMILIELEDEN KOPEN VOORTAAN BIJ HEINS!

ONZE DOCUMENTATIE

Niemand heeft zich aangemeld voor medewerking aan de documentatiedienst van onze vereniging. Dit was wel een teleurstelling, vooral daar er klachten komen, speciaal van Groninger- en Drentse zijde, dat er nooit een familiebericht uit deze familie geplaatst wordt. Er blijft dus geen andere mogelijkheid over, dan zelf deze documentatie te verzorgen. Uit de "Leeuwarder Courant" ontvangen wij reeds de advertenties en artikelen. Deze worden uitgeknipt door de voorzitter van de afdeling Leeuwarden, Sybren Nijdam. Doch wie zorgt er nu voor dat we ook uit andere bladen artikelen en advertenties krijgen toegezonden? Het gaat voornamelijk om: het "Fries Dagblad", "de Friese Koerier", "Nieuwsblad van het Noorden" en de andere meer regionale en plaatselijke bladen. Het is een kleinigheid om hieraan mede te werken en U doet de redactie van "de Tyngse" een groot plezier. Is het uitknippen U te veel werk, stuur dan de hele krant. De portokosten worden vergoed! Bij voorbaat dank voor Uw medewerking!

W.Tsj.Vloer,  
 "de Swannoblon"  
 de Kaag - post Abbenas.

DE NIJDAMSTRA - BIBLIOTHEEK.

belang in stelt deze boeken te lezen. Iedere maand zal er een verantwoording worden gegeven in "de Tyngse" van de werkzaamheden van de bibliothecaris en de financiële toestand van het boekenfonds. Er zijn nog andere plannen, die ik echter zal bewaren voor een andere keer. Primair is nu zoveel mogelijk boeken en oude jaargangen in te sturen en aanvragen ( plus

postzegels in te dienen voor het lezen er van. Hier volgt nog het adres voor alles wat de bibliotheek betreft:

J.A.NIJDAM,  
 Linnaeusstraat 129  
 DEN-HAAG.

oooooooooooooooooooo

DE PERS OVER DE WYNIA -  
DAG.

In de FRIESE KOERIER werd geschreven:

Levend verleden. Want uit de boeiende voordracht van de heer Vleer kregen ook de Wynia's een inzicht in het loven van hun verre voorvaders, voelden zij vreugde, wanneer er verteld werd van tijden van voorspoed en zaten zij mee in spanning, wanneer het fortuin ongunstig was, in tijden van oorlog, nood en ontbering. Een hobby, kan men zeggen: Zoals men duiven houdt, postzegels verzamelt of figuren uitsnijdt. Maar helemaal juist is deze vergelijking niet.

Want het leven van vandaag de dag is bij alle moeilijke dingen toch vaak zo vlak, het lijkt soms zo klein en zonder zin. En dan komt uit de grijze oudheid de les en de vertroosting. Immers, alles wat daar toen ook gewoonte en slour schoon te zijn, krijgt nu voor honderden nakomelingen kleur en betekenis. De mens staat niet alleen en leeft niet zo maar toevallig.

Het FRIES-DAGBLAD meldde:

Zo is eerst voetje voor voetje, na jaren van ingespannen arbeid de hele geschiedschrijving gereedgekomen. Een geschiedbeschrijving, die uitermate interessant en leerzaam is, die weinig roemruchtige wapenfeiten kent, doch die gewaagt van een trouw en ijverig geslacht dat zich door hard werken een eigen bestaan wist te verzekeren. De Nijdamstra's hebben er geen gras over later groeien. Niet zodra was de volledige geschiedenis van het geslacht bekend of er werd besloten tot de oprichting van een eigen familievereniging, tot het uitgeven van een eigen "Nijdamstra-Tyngel", die alle wetenschappelijkheden omthant. Willem Willems nazaten bevat, en tot het vervaardigen van een familievlag, als een symbool dat de Nijdam's, Nieuwdam's, Vleer's en Wynia's hun oude stamvader niet zijn vergeten.

Het SNEEKER NIEUWSBLAD schreef:

De onderzoeker moet vele, zo niet alle werken doorworstelen, honderden zaken onderzoeken om één geslacht zuiver te bepalen. Maanden gaan er mee heen, maar het is met dit werk zo, van hobby groeit het uit tot studie object, en daarna wordt het een levend werk, wanneer men nl. het eigen voorgeslacht voor zich ziet oprijzen: Eigenerfde boeren, Friese landadel, eenvoudig arbeidend en toch edelman, op hun boerderijen levend.

Het Vrije Volk, Het Sneeker Nieuwsblad, de Friese Koerier en het Fries Dagblad plaatsten tevens foto's van de bijeenkomst.



Nog een foto van de Wynia-dag.

Voor de foto die wij in het April-nummer publiceerden was het cliché bereidwillig afgeestaan door de redactie van "de Friese Koerier". De foto in dit nummer danken wij aan een cliché van het Fries-Dagblad, dat even bereidwillig aan onze vereniging is afgeestaan. De redacties van beide bladen betuigen wij op deze plaats daarvoor onze hartelijke dank.

Trouw publiceerde:

Men kreeg in de zaal overigens niet de indruk dat hier mensen bijeen waren die elkaar nauwelijks of in het geheel niet kenden; dank zij de "Friese familieziekte" voelde men zich één in de wetenschap afstammelingen te zijn van hetzelfde oude boerengeslacht.

De LEEUWARDER COURANT rapporteerde:

Op de bijeenkomst kwam uit mededelingen van de aanwezigen naar voren dat behalve de vele Wynia's in Friesland, deze tak uitgezworven is over ons hele land, doch dat er ook vele Wynia's in Amerika zitten, die daar een eigen familievereniging hebben, waarmee Nijdamstra thans contact op zal nemen.

In HET VRIJE VOLK stond:

Nijdamstra krijgt steeds meer leden. De genealoog van de vereniging heeft ontdekt, dat ook de Wynia's en de Wynja's afstammen van de Nijdam's. Op initiatief van de vereniging waren de Wynia's en Wynja's naar Sneek genodigd op Paasmaandag. Uit de gehele provincie en elders uit het land waren zij gekomen om naar de uiteenzetting te luisteren.

ONTSTAAN EN BETEKENIS VAN ONZE VOOR-EN GESLACHTSNAMEN I I.

Best begrijpelijk is het dat men kinderen niet gaarne Seike, Sjutje, Lutske, Loltje, Tietje etc. noemt. Dit zijn geen aardige namen voor een meisje en de ouders dienen ook in te zien dat het kind hierdoor geplaagd wordt. Wil men hieryoor andere namen, blijf dan dicht bij huis en zoek geen vorstelijke- of politieke namen voor het kind en ook geen Engelse-, Franse-, Russische- of Chinese namen. Hier geldt zeer zeker het Koninklijke woord: "Wij moeten ons zelf blijven". Even verwerpelijk is 't het kind bloemennamen of bergnamen te geven. Flora, Erica, Narcis, Crookje, Begonia, Lotus, Madelief, Edelweis, Dalia, Hyacinth etc. kan men wel mooi vinden, maar het is geen stijl deze namen aan Uw kind te geven, terwijl wij over duizenden oude voornamen beschikken. Officieel mag een ambtenaar van de Burgerlijke Stand dergelijke namen ook niet inschrijven, doch de ervaring leert soms, dat hij weigert Sytze of Wybe in te schrijven en geen bezwaar maakt tegen Clivia, Orchidee, Etna (vuurspuwende berg !), Adoca (bergvesting in Ethiopië), Delphia, Gigant, Coliath of Swastika.

BETEKENIS VAN EEN NAAM .

Elke naam heeft aanvankelijk een betekenis gehad. Deze betekenis was in Noord-Europa van andere aard dan in Zuid-Europa en in Voor-Azië weer anders dan in China. In Noord-Europa hadden de oorspronkelijke namen, waar later diverse andere namen uit ontstaan zijn, de betekenis van strijd, roem, eer, vriend, dapper, gelukkig, lief en daarnaast namen van krachtige dieren als leeuw, beer, wolf etc. In Zuid-Europa hadden de namen het karakter van heerser, keizer, grote, kleine, lamme, blinde, schone, verrukkelijke, rozenschone, boeshtmf en in latere tijden kwamen hier talrijke heiligenamen bij. De naamgeving daar past volledig bij het warme zwoele zuiden.

In Voor-Azië, dit in verband met het voorkomen van vele Joodse namen, doet zich het zonderlinge feit voor, dat scholdnamen bijzonder in trek waren. Uit de Bijbel kennen wij reeds betekenissen als hiollichter, valstrik, moederschaap, zeezand, steenrots, verleidster etc. en daarnaast treffen we mooie namen aan als: van God geliefde, kind des Heeren, genade, mot God, etc.

In China zijn de namen grotendeels ingesteld op de verwachtingen die men van het kind had. De huiselijke, de eorlijke, de zedige, de vrouwelijke, de stoere, de wilskrachtige etc. komen veel voor. De voornamen zijn zo oud als de mensen zelf. Volgens Christelijke opvatting werden de voornamen reeds in het paradijs gebruikt (Adam en Eva). Volgens andere opvattingen kregen de mensen namen toen zij in staat waren de eerste klanken uit te stoten. We hebben hier dus te doen met één der oudste cultuuruitingen der mensheid, hetgeen naast een aantrekkelijk, leerzaam en wetenschappelijk onderwerp, ook nog een geschiedenis van het mensdom inhoudt.

Toch is over dit onderwerp maar weinig geschreven ! En dat terwijl de mens zijn naam godurende zijn of haar gehele leven niet meer kan veranderen.. ..

DE NEDERLANDSE NAMEN.

Laten we ons echter bepalen tot de Nederlandse voornamen, welke we kunnen onderbrengen in drie verschillende soorten in volgorde van ouderdom:

- 1. De Fries-Nederlandse namen, sedert 300 v.Chr.;
2. De Latynse- en Griekse namen, sedert ong. 1000;
3. De Hebreeuwse namen, Bijbelse namen, sedert ong. 1500.

1. DE FRIES-NEDERLANDSE VOORNAMEN.

Deze zijn voortgekomen uit de algemeen Germaanse namen, die wij in diverse varianten tegenkomen in het gebied waar de Germaanse talen worden gesproken: IJsland, Faroer, Noorwegen, Zweden, Denemarken, Finland, Duitsland, Oostenrijk, Zwitserland, Frankrijk, Luxemburg, België, Engeland, Schotland en de verschillende door Noord-Europeaanen bevolkte gebieden in Amerika, Azië, Australië en Afrika. Deze namen strekken zich niet alleen uit tot het Germaanse taalgebied, maar ook in de Slavische-, Romaanse- en Keltische taalgebieden, die vroeger onder Germaanse invloed stonden. Opgemerkt dient hier te worden, dat Germaans, zuiver wetenschappelijk, slechts betrekking heeft op taal, daar een Germaans volk of ras, ondanks de vele bewegingen en lezingen, nimmer bestaan hebben. Misschien kan men spreken van Germaanse volkeren, doch dan brengt men hier ook gebieden bij onder, waarvan de bevolking zeer zeker niet datgene is wat algemeen onder "Germaans" verstaan wordt. Wanneer men spreekt van blonde Germanen is dit onjuist. Bedoeld worden de blonde Noordse mensen. Het Germaanse taalgebied loopt echter verder dan de woonplaats van deze Noordse mensensoort is. Dit taalgebied, dus ook namengebied, is echter niet gehandhaafd in de oorspronkelijke vorm. De tweede groep en de derde groep hebben de vroegere inhaemse namen gedeeltelijk verdreven. Door de invloed van de Rooms-Katholieke Kerk zijn de Romaanse namen talrijk geworden in Nederland en België. In Duitsland en Engeland, maar nog meer in Zweden, Noorwegen en Denemarken bleven de oude namen beter bewaard. Door de invloed van de Doopsgezinden en Calvinisten is het aantal Bijbelse namen in Nederland groter geworden dan in enig ander land van Europa. (wordt vervolgd).

UIT HET GAARDERSARCHIEF VAN RIJNSBURG 1757.

22 Jan. Gideon Buitendijk Weduwnaar van Jannetje van Egmond en Jannetje Mos j.d. 1 der classis 3 guld, dus f.6.-

Dit jaar begint met klugtig paaren
Een oude voogd van zestig jaaren
Trouwt zijn pupil, is dat geen klugt ?
Nog minderjarig en bevrugt,
Getrouwd en na de eerste nagt
Heeft zij Twee kinders voortgebragt.
Geen negen maanden zijnde verlopen
Als d' eerste vrouw nog 't oog had oopen.



HET VOORGESLACHT VAN WILLEM JELMERS  
VAN DE "FLEARBOSK".

RINCK of RINSK RUURDS tr. 9.3.1617 recht. Grouw met SYDS WYBES van Oosterend. Syds Wybes wordt enkele malen als curator genoemd over de kinderen van zijn overleden zwagers.

Op 31.3.1669 blijkt, volgens Weesboek J.10 fol. 34 Idaarderadeel, Syds Wybes overleden te zijn. Er blijken dan vier kinderen te wezen, nl. Wybe, Gerben, Bauck geh. met Jorryt Simmes en nog een dochter, die gehuwd was aan Tonis Arriens.

Wybe Sydses trouwde met Aeltie Gerbens, weduwe van Wigle Gjalts, zoon van Gjalt Ruurds en Ydt Wigles, dus neef en nicht. Gerben Sydses tr. I 8.6.1660 met Reinu Gerbens. Hij overleed voor 1682. Zijn weduwe hertrouwde met Sjoerd Cornelis.

GJALT of GUELT RUURDS, tr. + 1615 met YDT WIGLES. Uit dit huwelijk werden geboren:

1. Wigle, tr. met Aeltie Gerbens, die na zijn dood hertrouwde met Wybe Sydses;
2. Jets, geb. ong. 1621, geh. met Obbe Tiebbes (Tiemersma);
3. Jesel, geb. ong. 1623, geh. Ubbe Saekes;

4. Gerbrig, geb. ong. 1626, geh. Sybren Reiners Jongema.
5. Ruurd, geb. ong. 1634.

RIENK RUURDS, geb. ong. 1600, overl. voor 1646. Gehuwd met ..... ATES. Kinderen

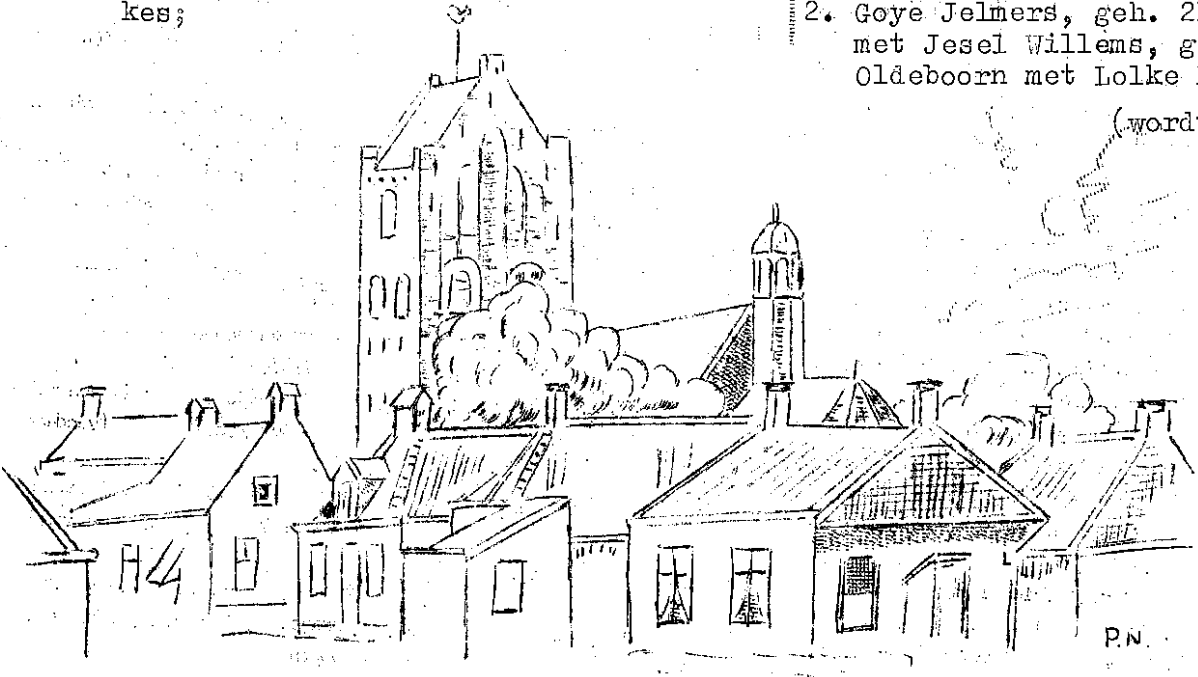
1. Wytse, geb. 1630, geh. voor 1651 met Jentje Rinses van Wartena;
2. Syert, geb. 1632;
3. Wytze, geb. 1632;
4. Baucke, geb. 1636;
5. Ruurd, geb. 1638, woonde in 1705 te Syteburen;
6. Gerben, geb. 1640, overl. voor 1705 te Goingahuizen, had één dochter Aeltie.

JELMER RUURDS, geb. ong. 1600, overl. voor 1655. Wordt meerdere malen genoemd als curator over de kinderen van Gjalt en Rienk Ruurds. Woonde te Nes op plaats 1, de boerderij gelegen ten Noorden van het kerkhof, thans bewoond door de fam. Peenstra. Hij huwde omstr. 1635 met TIETS GOYES. Er zijn diverse acten van hem aanwezig, die betrekking hebben op enige geldleningen.

Uit dit huwelijk werden geboren:

1. Ruurd Jelmers, gehuwd I 30.4.1673 met Tryn Jacobs; gehuwd II voor 1681 met Frouck Freerks. Uit het eerste huwelijk werd een dochter Riemke geboren.
2. Goye Jelmers, geh. 21.6.1668 te Grouw met Jesel Willems, gehuwd II 30.1.1687 Oldeboorn met Lolke Pyters.

(wordt vervolgd)



G R O U W ,  
waar naast vele Nijdam's  
ook de stam-  
vador  
RUURD WYTZES  
woonde.

P.N.

ONS FAMILIEWAPEN III

H e t h u i s - o f h a n d m e r k .

Merken komen ook in wapens voor, doch worden tevens veel aangetroffen in de oude archivalia, waar zij dienden voor de ondertekening van acten. Rondom deze merken is veel gefantaseerd. Men is zelfs zover gegaan er oude magische tekens uit Indië in te zien, terwijl anderen nuchter beweren dat het hier om het analfabeten-teken gaat. Pennestrijd is er geweest om het probleem of een huiskerk erfelijk is of niet. Ook ging het om de woorden huiskerk of handmerk. Men zag er Noorse runetekens in en anderen waren van oordeel dat zij verband hielden met Egyptische graftekens. Het zou te ver voeren om hier tot in de finesses op in te gaan.

Ik heb veel gelezen over merken en ook in verschillende streken van ons land merken aangetroffen in de archivalia. Merken gezien in familiewapens, op grafzerken, op gebruiksvoorwerpen etc. Een e e n h e i d is hierin niet aanwezig. In verschillende streken en ook in verschillende tijden heeft het merk een andere betekenis. Een geschreven wet voor merken, zoals voor de heraldiek, heeft nimmer bestaan. De merken hebben zich ontwikkeld uit een

behoefte, die in de stad verschilde van het dorp, bij de beeldhouwers en zilver-smeden noodzakelijker was dan bij de huisman. Ik geloof dat dit veel vergeten wordt en de studie over de merken in diverse werken te eenzijdig is geweest.

Een merk is zeer zeker geen analfabeten-teken. Meerdere malen ziet men de handtekening naast het merk. Anders zou ook het merk niet zo vaak in wapens voorkomen.

Of men moet spreken van huiskerk of handmerk ligt ook geheel aan het feit met welk merk men te doen heeft. Ik las nimmer dat ergens stond: "heeft gesteld zijn huiskerk", maar wel: met zijn handmerk getekend etc. Ook staat er dikwijls "met zijn eigen merk getekend" etc.

Dat een merk een magische betekenis heeft of uit Egypte en India afkomstig zou zijn, is een even grote dwaaltheorie, als wanneer men beweert dat de Nederlandse leeuw-figuur verband houdt met de leeuw van de Keizer van Ethiopië.

Aan te nemen is dat duizenden jaren geleden een familie en later een stam de behoefte had om een symbool aan te nemen, waarmede zij het recht en eigendom van de familie of van de stam mee kon verzinnebeelden. Precies als thans een vlag het land en volk vertegenwoordigt, zo moet in de primitieve gemeenschap het merk of

Z O I S W E S T - F R I E S L A N D

door Andr. Nijdam.

vervolg van pag.42.

Hier is de sfeer van het verleden nog vrijwel ongeschonden. De voorover hangende gevels hebben de eeuwen getrotseerd. Hoorn heeft iets van Delft en Brugge.

Langs de haven lopende komt men aan de Slapershaven en hier heeft men de Bosserhuizen. In deze huizen ziet men een fries waarop de slag van Bossu op de Zuiderzee in 1573 is afgebeeld. De Graaf van Bossu heeft drie jaar te Hoorn gevangen gezeten. De beker van Bossu bevindt zich nog op het stadhuis. Dicht bij de Bossuhuizen staat de Oosterpoort van 1578. Deze poort met zijn grote houten deuren en zijn mooie brug met 7 bogen is het bewonderen waard.

Aan de buitenkant in het fries leest men een latijns opschrift ontleend aan Ps.127 : 1 "Niets baat het waken der wachters, niets wapenen en geweldadigen dreigingen der muren, noch de

donder van het rauwe geschut zoo gij, o God, deze stad niet zoudt willen richten en beschermen 1578".

Van de Oosterpoort zien wij op het Groot Oost, de Oosterkerk met het zo typisch over de straat stekende wijzerbord van de klok.

In deze straat staan nog de oude koopmanshuizen met voorover hellende gevels niet van ouderd, doch in verband met de perspectief van deze hoge gevels.

Ik verzuim de nog te vermelden dat kort bij de Hoofdtoren het geboortehuis staat van Willem Bontakoe (gevelsteen met koe), die in 1615 met Willem Schouten om Kaap Hoorn (vandaar deze naam) naar Indië zijn gevaren.

Midden op de Roode Steen of Kaasmarkt staat het standbeeld van Jan Pieterszoon Coen, geboren te Hoorn, stichter van Batavia en Gouverneur-Generaal van Ned. Oost-Indië.

Ook ziet men hier het West-fries Museum met zijn hardstenen gevel en smeedijzeren hek. In de gevel zien wij het wapen van

ander teken de stam of familie hebben aangeduid.

Later was dit noodzaak voor ieder gezin. Immers, een veestapel moest gemerkt worden om herkenbaar te zijn. Zo werd het merk een bezitsmerk. Daaruit kwamen voort schapenmerken, botermerken, handelsmerken, eigendomsmerken. Aanvankelijk zal in één familie, we bedoelen hier de grotere familie (in het fries: de sibbe) hetzelfde merk zijn gevoerd, doch het verschillende bezit maakte het noodzakelijk dat later in ieder gezin een ander merk gevoerd werd. Ik meen dat we hier tevens met de overgang van het z.g. huismerk naar het z.g. handmerk te maken hebben.

Deze handmerken waren soms erfelijk. Doch dit zijn volgens mijn ervaring niet meer dan vijf van de honderd gevallen. In andere gevallen waren het zuiveré persoonsmerken geworden.

In de tijd dat de merken op de wapens werden aangebracht, waren het merendeels nog erfelijke merken, dus huismerken. In het zuiden is dit, door de oudere bronnen, beter na te gaan dan in het noorden, ofschoon in het noorden veel meer merken op wapens voorkomen dan in het zuiden. De ontwikkeling van huismerk tot handmerk zal zowel in Friesland als in Holland het zelfde zijn geweest.

W.Tsj.Vleer.

oo

Oranje-Nassau, het wapen van West-Friesland en de wapens van Medemblik, Edam, Hoorn, Alkmaar, Enkhuizen, Monnikendam en Purmerend, vastgehouden door leeuwen. In de gevel zijn verschillende stijlen aangebracht.

Aan de andere zijde ziet men de Waag voor het wegen der kaas, met een hardstenen gevel en houten luifel, gebouwd door Hendrik de Keyzer. In de gevel ziet men het wapen van Hoorn, in zilver een hoorn van rood, het schild vastgehouden door een eenhoorn.

Tijdens de kaasmarkt droegen de kaasdragers van het kaasdragers-gilde witte pakken met rode, gele, blauwe of groene hoeden. Verder treft men in deze buurt nog verscheidene huizen met oude gevals aan.

De roode steen, waaraan het plein de naam te danken heeft en waarop de voltrekking der vonnissen plaats had, ligt midden op het plein. Ook heeft men hier het oude St.Jans-gasthuis en verschillende oude poortjes.

(wordt vervolgd)

UIT DE OUDE DOOS XXXVII.

Familieberichten Wynia.

Getrouwd: H.W. WINIA van Sneek, den 16 November 1848 Bozum en A.M. JONGSMA.

Het behaagde Hem, die niet antwoordt van zijn daden, heden, na eene langdurige ziekte in den ouderdom van 25 jaren, en eene echtvereeniging van bijna een en een half jaar, door den dood van mij weg te rukken mijn hooggeschatte Echtgenoot

GERRIT FOEKES WINIA

Treur ik met zijne en mijne ouders over dit hartgrievend verlies, met vertrouwen evenwel wensch ik te zien op God, de man der weduwen die ook gelijk ik hoop voor ons eenig kind een Vader zal zijn.

IJsbrechtum, A.J. BOLMA, weduwe van den 7 October 1849 G.F. WINIA.

Familie, Vrienden en Bekenden gelieve deze als Algemeene kenniegeving aah te nemen.

Heden beviel door Gods goedheid van een meisje, A.M. JONGSMA, geliefde Echtgenoot van H.WINIA. Bozum, den 2 Juny 1853. Eenigste kenniegeving.

Mijne onvergetelijke dierbare Echtgenoot

JAAPKE NICOLAAS VAN KLEFFENS

overleed heden morgen te vijf ure, in den ouderdom van 53 jaren, waarvan wij negen en twintig jaren door eene genoegelijke echt mogten verbonden zijn.

Wanswerd, 19 January 1857. K.L.WYNIA.

Heden morgen overleed, tot onze bittere droefheid, ons geliefde jongste Dogtertje T E T J E, in de ouderdom van bijna 10 jaren.

Sneek, 1 July 1858. J.F.WYNIA A.S.KLAVERSMA.

Op den 3 Maart 1860 overleed te Cincinnati in Noord-Amerika, Staat Ohio, onze dierbare Moeder en Behuwdmoeder

SYTSKE JELLES SYBRANDY Huisvrouw van Theunis Lieuwes Wynia, in den ouderdom van bijna 65 jaren.

MAAIKE TH. WINIA BERN.B.HOLTROP L.W.DIJK. GEESKE TH. WINIA MARTEN H.BOLMA

